O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM
VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI

Ro‘yxatga olindi:
№ 60230100-1.28
2021-yil “__”________

“TASDIQLAYMAN”
SamDU rektori:
____________ R.I.Xalmuradov
2021-yil “__”________

TARBIYA VA UNI O‘QITISH METODIKASI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	200000 – Gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	230000 – Tillar
Ta’lim yo‘nalishi:	60230100 – Filologiya va tillarni o‘qitish: o‘zbek tili

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
TVUO'MM3007</td><td>O'quv yili
2024-2025</td><td>Semestr
7</td><td colspan="2">ECTS – Kreditlar
7</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta'lim tili
O'zbek</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
6</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fan nomi</td><td>Auditoriya mashg'ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta'lim (soat)</td><td>Umumiy soat (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tarbiya va uni o'qitish metodikasi</td><td>90</td><td>120</td><td>210</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - "Tarbiya va uni o'qitish metodikasi" fanining asosiy maqsadi va vazifasi talabalarga tarbiya fanidan olgan bilim va malakalarini o'qitish usullarini o'rgatadi. Fanning hajmi, mundarijasi, maqsadi, o'ziga xos xususiyatlarini anglash va o'qitishning samaradorligini oshirish maqsadida o'rgatishning eng foydali metod, usullarini tavsiya etadi.

Fanning vazifasi - Fan va ta'lim integratsiyasi mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda innovasiyalarni ta'lim tizimiga keng jalb etish, zamonaviy axborot-kommunikasiya tizimidan keng foydalanish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Tarbiya va uni o'qitish metodikasi fan sifatida. Tarbiyaning inson ma'naviy hayotidagi o'rni. «Tarbiya va uni o'qitish metodikasi»ni o'rganishning yetakchi masalalari.

2-mavzu. Talim va tarbiyaning zamonaviy tashkiliy shakllarini o'rganish. O'qitish metodi, usul va vositalari. O'qitish metodlarini amalga oshirish shakllarining xilma-xilligi.

3-mavzu. Tarbiya jarayoning mohiyati va vazifalarini o'rganish. Tarbiya jarayonining ta'rifi. Oila, maktab va turli muassasalardagi umumiy va maxsus tarbiya. Tarbiya jarayoni va tarbiyaviy ish.

4-mavzu. Tarbiyaning umumiy usullari va qoidalarini o'rganish. Tarbiya metodlari. Tarbiya vositalari va metodlarining o'zaro munosabati. Tarbiya metodlarini takomillashtirish.

5-mavzu. Mumtoz adabiyotda tarbiya haqidagi asarlarning paydo bo'lishi. Mustaqillik davrida tarbiya haqidagi fikrlarga yangicha munosabatning shakllanganligi. Tarbiya fanining yetakchi xususiyatlari.

6-mavzu. Tarbiyaviy asarlarning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish va o'rgatish metodlari. Mustaqillik yillarida tarbiyaviy-didaktik asarlarning o'rganilishi masalalari, folklor – milliy ma'naviyatimizning asoslaridan biri

sifatida.

7-mavzu. O'zbek xalq maqollarida tarbiya mavzusining yoritilishi va uni o'qitish metodikasi. Tarbiya mavzusining hikmatli so'zlarda yoritilishi va uni o'rganish.

8-mavzu. Tarbiyaning milliy qadriyatlar asosi ekanligini o'quvchiga singdirish usullari. Tarbiyani o'rganishning inson ma'naviy dunyosiga ta'siri. Mashhurlarning nutqida tarbiyaga munosabat.

9-mavzu. Kaykovusning "Qobusnoma" asarida tarbiya mavzusi va uni o'qitish. "Qobusnoma" asarining didaktik ahamiyatini o'rganish. Asarning bugungi kunda o'qitilishi va tarbiyaviyligini o'rganish.

10-mavzu. Alisher Navoiyning ijodida tarbiya masalasi va uni o'rganish. "Mahbub ul-qulub"aisarda tarbiyaviy masalalarning yoritilganligi va uni o'rganish.

III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1.Xalq og'zaki ijodi namunalarida tarbiya mavzusining yoritilishi va uni o'qitish.

2. Hadislarda tarbiya mavzusi va ularni o'rganish.

3. Ahmad Yassaviy hikmatlarida tarbiya mavzusi. "Devoni hikmat" asarida tarbiya mavzusini yorituvchi hikmatlar va ularni o'rganish.

4. Amir Temur o'gitlarida tarbiya mavzusining yoritilishi va uni o'rganish.

5. Alisher Navoiy asarlarida tarbiya mavzusi va ularni o'rganish. "Hayrat ul abror" asarining tarbiyaviy ahamiyati va uni o'rganish va o'qitish usullari.

6. Alisher Navoiy asarlarida tarbiya mavzusi va ularni o'rganish. "Mahbub ul qulub" asarining tarbiyaviy ahamiyati va uni o'rganish va o'qitish usullari.

7. Mahmudxo'ja Behbudiy asarlarida tarbiya mavzusi va uni o'qitish.

8. Abdulla Avloniyning "Turkiy guliston yoxud axloq" asarida tarbiya mavzusining yoritilishi va uni o'rganish.

9. Abdurauf Fitrat asarlarida tarbiya masalasi va uni o'rganish.

10. Abdulla Qodiriy asarlarining tarbiyaviy ahamiyati va uni o'qitish.

11. Zamonaviy o'zbek nasrida tarbiyaviy masaslalrning yoritilishi va ularni o'rganish.

12. Zamonaviy o'zbek she'riyatida tarbiya mavzusi va uni o'qitish.

IV. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha mavzular va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlari uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 5-6-7-8-sinf "Adabiyot" darsliklarida tarbiya mavzusining yoritilishi.

2. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 9- 10- va 11-sinf "Adabiyot" darsliklarida tarbiya mavzusining yoritilishi va mazmuni.

3. Adabiyot darslarida xalq og'zaki ijodi namunalari orqali tarbiyani o'rgatish usullari.
4. Adabiyot darslaridagi hadislarning tarbiyaviy ahamiyatini o'rganish.
5. Adabiyot darslarida yozuvchi tarjimayi holining tarbiyaviyligini o'rganish.
6. Epik asarlarning tarbiyaviy ahamiyatini o'rganish. Didaktik asarlarni tahlil qilishning metodik talablari.
7. Adabiyot darslaridagi lirik asarlar tahlilida tarbiya masalasining o'ziga xos xususiyatlari.
8. Adabiyot darslarida didaktik asarlarni tahlil qilishning o'ziga xos xususiyatlari.
9. Mumtoz asarlarda tarbiyaviy masalalar ifodasi.
10. Tarbiyani o'qitishning mazmuni. O'quv dasturlari va unga qo'yilgan talablar.
11. Tarbiya darslarida fanlararo integratsiyadan foydalanish.
12. Didaktik matnlarni badiiy o'qish.
13. Dars kuzatish va uning tahlili - Bir soatlik dars reja bayonini tuzish.
14. Ijodiy ishlar -didaktik matnlarda uchraydigan xatolar ustida ishlash. (Uyda yozib kelingan insholar tekshirtiriladi).
15. Mumtoz adabiyotda tarbiya masalasi tahlili.
16. Tarbiya darsliklari savol va topshiriqlari ustida ishlash.
17. Tarbiya fanidan sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish. O'quvchining bo'sh vaqti. To'garaklar.
18. Tarbiya darsliklarida beriladigan uy vazifalari tahlili.
19. Tarbiya darslarida o'quvchilarni tahliliy fikrlashga o'rgatish.
20. Adabiy ta'limda erkin tarbiya texnologiyasining o'rni.
21. Tarbiya o'qitish metodikasi fanida motivatsiya.
22. Didaktik o'yinlar texnologiyasi va uning ta'lim jarayonidagi o'rni.
23. Tarbiya darslarini o'qitishda dunyoqarash va milliy mansublikning ahamiyati.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:
1. Tarbiya o'qitish metodikasi fan sifatida
2. Tarbiya o'qitish metodikasi va uning xususiyatlari
3. Tarbiya o'qitish metodikasining mohiyati
4. Tarbiya o'qitish metodikasining yetakchi tamoyillari
5. Tarbiya o'qitish metodikasining bugungi kundagi ahamiyati
6. Tarbiya o'qitish darsliklari mazmun-mohiyati
7. Tarbiya o'qitish bosqichlari
8. Didaktik matnlarni o'qitishda o'qituvchining roli
9. Tarbiya o'qitish metodikasi tarixi va rivojlanishi
10. Bo'lajak mutaxassislar kompetentligini shakllllantirishda tarbiya o'qitish metodikasining ahamiyati

11. Tarbiya o‘qitish metodikasida mustaqil fikrlashga o‘rgatish
12. Tarbiya o‘qitish usullari, shaklllari va ularning aloqadorligi
13. O‘quvchilar ma’naviy kamolotini ta’minlashda tarbiya o‘qitishning o‘rni
14. Ta’lim texnologiyalari. Tarbiya o‘qitish metodikasida hamkorlikda o‘qitish texnologiyasidan foydalanish
15. Pedagogik innovatsion texnologiyalar va tarbiya o‘qitish metodikasi
16. Didaktik o‘yinlar texnologiyasi va tarbiya o‘qitish metodikasi
17. Tarbiya o‘qitish metodikasi va erkin tarbiya texnologiyasi
18. Tarbiya o‘qitishda adabiy matnlar qahramonini baholashga o‘rgatish
19. Tarbiya o‘qitish metodikasidan dars shakllari
20. Tarbiya darslari tahlili
21. Tarbiya o‘qitishga doir materiallar tahlili
22. Tarbiya o‘qitish metodikasiga doir maqolalarni o‘rganish
23. Tarbiyaviy asarlarni o‘rganish
24. Sharqona tarbiya usullarini o‘rganish
25. Zamonaviy dunyoda tarbiya usullari va vositalari
26. Tarixda tarbiya o‘qitish usullari
27. Tarbiya o‘qitishda ilg‘or tarjibalarni o‘rganish
28. Tarbiya o‘qitishda oilaning ahamiyati
29. O‘zbek xalq maqollarida tarbiya mavzusini o‘rganish
30. O‘zbek xalq ertaklarining tarbiyaviy ahamiyatini o‘rgatish
31. Hadislarda tarbiya mavzusining yoritilishi o‘rganish
32. Hikmatli so’zlarda tarbiya masalasini o‘rganish
33. “Alpomish” dostonining tarbiyaviy ahamiyatini o‘rganish
34. “Qobusnoma” asarida tarbiya mavzusining yoritilishini o‘rganish
35. “Qutadg‘u bilig” asarining tarbiyaviy ahamiyatini o‘rganish
36. “Mahbub ul qulub” asarining tarbiyaviy ahamiyatini o‘rganish
37. “Hayrat ul abror” asarining tarbiyaviy ahamiyatini o‘rganish
38. “Turkiy guliston yohud ahloq” asarida tarbiya mavzusining yoritilishini o‘rganish
39. “Qora so‘z” asarining tarbiyaviy ahamiyani o‘rganish
40. “Padarkush” dramasining tarbiyaviy ahamiyatini o‘rganish
41. “Mezon uz-zamon” asarining tarbiyaviy ahamiyatini o‘rganish
42. “Sudxo‘rning o‘limi” asarida tarbiya mavzusini o‘rganish
43. Ch.Aytmatov asarlarining tarbiyaviy ahamiatini o‘rganish

Mahmudxo‘ja Behbudiy asarlarida tarbiya mavzusi va uni o‘qitish.

44. Abdurauf Fitrat asarlarida tarbiya masalasi va uni o‘rganish.
45. Abdulla Qodiriy asarlarining tarbiyaviy ahamiyati va uni o‘qitish.
46. Zamonaviy o‘zbek nasrida tarbiyaviy masaslalrning yoritilishi va ularni

	o'rganish. 47. Zamonaviy o'zbek she'riyatida tarbiya mavzusi va uni o'qitish. 48. Mustaqillik yillarida tarbiyaviy-didaktik asarlarning o'rganilishi. 49. Istiqlol davri adabiyotida tarbiya masalasi 50. Jahon adabiyotida tarbiya masalasi ifodasi 51. Tarbiya darslarini muammoli tashkil qilish xususiyatlari 52. Tarbiya darslarida ko'rgazmalilikdan foydalanish va uning ahamiyati 52. Jadid adabiyoti vakillari ijodida tarbiya o'qitish masalasi 53. Tarbiya o'qitish metodikasi fanining rivojlanishi 54. Buyuk mutafakkirlarning tarbiya o'qitish haqidagi qarashlari 55. Metodist olimlarning tarbiya o'qitsh haqidagi qarashlari 56. Jadidchilik adabiyoti davrida ta'lim-tarbiya sohasidagi o'zgarishlar 57. Tarbiya o'qitish metodikasida kirish va yakunlovchi mashg'ulotlarning ahamiyati 58. Mumtoz va zamonaviy folklor materialini tarbiyaviy jihatdan qiyosiy tahlili 59. Tarbiya o'qitish metodikasi fani o'qituvchisiga qo'yiladigan umumiy talablar 60. Tarbiya o'qitish metodikasi o'qituvchisining kasbiy, ahloqiy-ma'naviy fazilatlari
3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: "Tarbiya va uni oqitish metodikasi" fani yuzasidan talaba tarbiya o'qitish metodikasi, tarbiya turlari, tarbiyaning umumiy qoidalari va tarixiy taraqqiyoti, tarbiyaviy ahamiyatga molik asarlar va ularni o'qitish usullari haqidagi ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi;*** Tarbiya jarayoning mohiyati va vazifalari, tarbiya jarayonining ta'rifi. oila, maktab va turli muassasalardagi umumiy va maxsus tarbiya, tarbiya jarayoni va tarbiyaviy ish, tarbiya metodlari, tarbiya vositalari va metodlarining o'zaro munosabati, tarbiya metodlarini takomillashtirish va uni o'qitish usullari bo'yicha ***ko'nikmalarga ega bo'lishi;*** O'rganilgan mavzu mazmunini ochuvchi savollar tuzish, ularga erkin javob qaytarish, o'rganilgan mavzular bo'yicha o'z nuqtai nazariga, mustaqil fikriga va munosabat bildira olish ***malakasini hosil qilishi kerak.***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** ma'ruzalar; interfaol keys-stadilar; tarqatma materiallar; ko'rgazmali qurollar;

	Kompyuter; Internet yangiliklari; muammoli ta'lim; qiyosiy tahlil.
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Farberman B. L, R. G. Musina, F. A. Djumaeva. Oliy o'quv yurtlarida o'qitishning zamonaviy usullari. - T.: 2002. 2. Qurbonov Sh, Seytxalilov. Uzluksiz ta'limda kadrlar tayyorlashning milliy modeli. - T.: Sharq, 2000. 3. Haydarov M. Xalq og'zaki ijodi namunalarida tarbiya masalalari. – Toshkent: Fan, 2004. **Qo'shimcha adabiyotlar:** 4. Anikeeva N. P. Jamoada ruhiy muhit. - T.: O'qituvchi, 1997. 5. Adizova T. M. Boshqaruv muloqoti psixologiyasi. - T.: 2000. 6. Do'stmuxammedova Sh. A. O'quvchilarga o'quv faoliyatlarini boshqarish psixologiyasi. - T.: 2000. 7. Ziyamuhamedov B. Pedagogika. - T.: O'qituvchi, 2000. 8. Munavvarov A. Q. Oila pedagogikasi. - T.: O'qituvchi, 1997. 9. Safaev N.S, G'afforov B. T. Muomala sirlari. Deyl Karnegi tizimi asosida tuzilgan maslahatlar. - T.: O'qituvchi, 1997. 10. Алишер Навоий асарлари тилининг изоҳли луғати. 4 tomlik. 4-tom. "Фан" Тошкент., 1985. 11. Alisher Navoiy. Mahbub-ul qulub. –T.: Fan, 1987. 12. Forobiy Abu Nasr. Fozil odamlar shahri. –T.: Adabiyot va san'at, 1993. 13. Beruniy Abu Rayhon. Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar. –T.: Fan, 1968. 14. Temur tuzuklari. – T.: Adabiyot va san'at, 1994. 15. Shomahmudov Sh. Shorahmedov Sh. Hikmatnoma. –Toshkent: O'zbek ensiklopediyasi bosh redaksiyasi, 1990. 16. Авлоний А. Туркий гулистон ёхуд ахлоқ. –Тошкент: Шарқ, 1994. 17. Беҳбудий М. Танланган асарлар. – Тошкент: Маънавият, 2000.

	Axborot manbalari (saytlar): www.ziyonet.uz www.pedagog.uz www.ilm.uz
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2021- yil ___________ __-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ul**: R.U.Ruzmanova – SamDU, o'zbek tili va adabiyoti kafedrasi dotsenti, filologiya fanlari nomzodi.
9.	**Taqrizchilar:** J.Suvonova - SamDU, o'zbek tili va adabiyoti kafedrasi dotsenti, filologiya fanlari nomzodi (ichki) N.Muhiddinova - SamDU, o'zbek adabiyoti tarixi kafedrasi dotsenti, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD(tashqi)

Kafedra mudiri: **prof. Mirzayev I.K.**

Mazkur modul filologiya fakulteti kengashining 2021-yil ___________dagi ___-sonli yig'ilishida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan.

Fakultet kengash raisi: **prof. Pardayev A.B.**

SamDU o'quv ishlari bo'yicha prorektor: **prof. Soleyev**